

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри
правового регулювання економіки
Протокол № 1 від 1.09.2025 р.

ПОГОДЖЕНО

Проректор з навчально-методичної
роботи

Каріна НЕМАШКАЛО

ВСТУП ДО ФАХУ

робоча програма навчальної дисципліни (РПНД)

Галузь знань	D Бізнес, адміністрування та право
Спеціальність	D8 Право
Освітній рівень	Перший (бакалаврський)
Освітня програма	Право
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська

Розробник : к.ю.н, доцент
ст. викладач

Завідувач кафедри
правового регулювання
економіки

Гарант програми

Юрій ШИНКАРЬОВ
Яніна ЧУПРИНА

Юрій ШИНКАРЬОВ

Олександр ЛИСЯК

**Харків
2025**

ВСТУП

Актуальність навчальної дисципліни та її необхідність та роль у підготовці фахівців. Вступ до фаху – навчальна дисципліна, яка допомагає здобувачу інтегруватися у освітній процес та отримати розуміння про різні напрямки правничої діяльності. Здобувач ознайомлюється з організаційною структурою університету, нормативними положеннями, вивчає права та обов'язки здобувача вищої освіти, отримує навички користування персональною навчальною системою (ПНС) ХНЕУ ім. С. Кузнеця, ознайомлюється із правилами і вимогами академічної доброчесності. Здобувачі також отримують знання про особливості роботи у різних професійних напрямках, які кваліфікаційні вимоги ставляться до осіб, що планують їх обрати, яку роль відіграє правник у житті суспільства. В рамках навчальної дисципліни на заняття запрошуються фахівці різних напрямків юридичної професії: адвокати, нотаріуси та ін.

Метою навчальної дисципліни є формування у здобувачів базових знань і компетентностей правника, які дозволять успішно здобувати вищу освіту у галузі права та усвідомити особливості правничих професій.

Завданнями навчальної дисципліни є:

- формування знань про структуру університету та його управління;
- формування етичних принципів, пов'язаних із професією правника;
- формування знань про норми та принципи академічної доброчесності;
- побудова уявлень про правничі hard і soft skills;
- надання знань про особливості функціонування судової системи;
- ознайомлення з особливостями роботи служби пробації;
- ознайомлення із особливостями роботи у системі органів прокуратури;
- ознайомлення із основними засадами адвокатської діяльності;
- ознайомлення із особливостями роботи органів національної поліції.

Предметом навчальної дисципліни є сукупність нормативно правових актів та засад правничої доктрини, знання яких обумовлює здатність здобувача працювати у сфері права.

Об'єкт навчальної дисципліни є відносини що складаються у процесі опанування правничої професії.

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна визначено в табл. 1.

Таблиця 1

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна

Результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти
РН3.	ЗК1. ЗК3. ЗК6. ЗК7. СК9.
РН5.	ЗК1. ЗК3. ЗК4. ЗК10. ЗК11. ЗК12. ЗК13. ЗК14. СК1. СК3. СК 8. СК9.
РН9.	ЗК1. ЗК9. ЗК16

PH10.	ЗК4. ЗК13. ЗК14.
PH11.	ЗК2. ЗК3. ЗК6. ЗК13. ЗК14. СК9.
PH12.	ЗК1. ЗК3. ЗК4. ЗК7. ЗК13. СК9. СК10.
PH15.	ЗК1. ЗК3. ЗК4. ЗК6. ЗК7. ЗК9. ЗК13. ЗК16
PH16.	ЗК3. ЗК4. ЗК6. ЗК9. ЗК13. СК7. СК9. СК10.
PH 17.	ЗК1. ЗК7. ЗК9. ЗК10. ЗК12. ЗК14. СК9.

Де:

PH3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.

PH5. Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.

PH 9. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.

PH 10. Вільно спілкуватись державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, із застосуванням правничої термінології.

PH 11. Мати базові навички риторики.

PH12. Доносити до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло.

PH15. Вільно використовувати для правничої діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.

PH 16. Використовувати комп'ютерні програмами, необхідні у правничій діяльності.

PH 17. Працювати в команді, забезпечуючи виконання завдань команди.

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК9. Здатність працювати в команді.

ЗК10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК12. Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.

ЗК13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК14. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК16. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності

СК1. Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.

СК3. Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.

СК7. Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.

СК8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини.

СК9. Здатність використовувати бази даних органів юстиції та інформаційні технології необхідні під час здійснення юридичної діяльності.

СК10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Загальні засади академічної доброчесності

Тема 1. Академічна доброчесність у вищій освіті

Поняття академічної культури та академічної доброчесності у вищій освіті. Законодавче та нормативне забезпечення провадження принципів академічної доброчесності у вищій освіті. Цінності та принципи академічної доброчесності. Прояви академічної недоброчесності. Академічна доброчесність і використання штучного інтелекту. Академічна відповідальність учасників освітнього процесу. Діяльність Комісій з академічної доброчесності. Забезпечення та розвиток академічної доброчесності у ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

Тема 2. Дотримання академічної доброчесності у закладі вищої освіти

Види академічного плагіату. Виключення, які не є плагіатом. Запобігання проявів академічної недоброчесності. Правила оформлення цитувань та посилань. Міжнародні стилі цитування. Вимоги до оформлення бібліографічних списків документів. Сервіси для оформлення цитувань та бібліографічних посилань. Ресурси для перевірки текстів на унікальність. Перевірка академічних текстів на унікальність у ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

Тема 3. Корупція на атоми: феномен корупції від історії до сьогодення.

Корупція: суть та походження. Види і форми корупції. Поширеність корупції.

Тема 4. Антикорупційні месники: хто бореться з корупцією в Україні?

Загальний погляд на антикорупційні органи. Система антикорупційних органів в Україні.

Тема 5. Сайт персональних навчальних систем (ПНС) ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

Інформаційні ресурси ХНЕУ ім. С. Кузнеця. Знайомство із сайтом ПНС ХНЕУ ім. С. Кузнеця. Налаштування власного профілю, персональний кабінет користувача. Інтерфейс ПНС: блоки та їх призначення, ресурси та завдання курсу, перегляд оцінок і журналів. Інтерактивні елементи курсу, завантаження (скачування) матеріалів, проходження тестування. Спілкування та групова робота на ПНС ХНЕУ ім. С. Кузнеця: форум, чат, глосарій.

Тема 6. Використання штучного інтелекту в навчанні

Основи ШІ та його потенціал у навчанні. Генеративний ШІ. Основи промптингу. Техніки промптингу. Практичне використання інструментів на основі ШІ: пошук та аналіз інформації, генерація ідей, вирішення задач. Етика та ризики використання ШІ.

Змістовий модуль 2. Особливості правничої професії

Тема 7. Правничі професії.

Доступ до професії (кваліфікаційні вимоги). Головні функції правничих професій.

Тема 8. Етика правника.

Професійна етика судді. Професійна етика працівника правоохоронних органів. Професійна етика нотаріуса. Професійна етика прокурора. Професійна етика адвоката. Професійна етика юрисконсульта. Професійна етика правників в умовах війни. Професійна деформація юриста: причини та засоби її подолання.

Тема 9. Soft skills.

Soft skills - сутність та значення. Види soft skills. Soft skills у практичній діяльності юриста.

Тема 10. Судоустрій.

Сутність, мета і завдання судової влади. Судоустрій.

Тема 11. Національна поліція України

Повноваження органів Національної поліції України. Вимоги, що пред'являються до працівників правоохоронних органів. Особливості роботи працівників правоохоронних органів.

Тема 12. Пробація.

Сутність, мета і завдання пробації. Види пробації. Діяльність філії Державної установи «Центр пробації» в Харківській області.

Тема 13. Служба безпеки України.

Нормативне забезпечення діяльності Служби безпеки України. Компетенція Служби безпеки України. Вимоги, що пред'являються до працівників Служби безпеки України.

Тема 14. Адвокатура.

Сутність, мета і завдання адвокатури України. Принципи та засади здійснення адвокатської діяльності. Види адвокатської діяльності.

Тема 15. Робота юрисконсульта та юриста на підприємстві.

Правове забезпечення роботи юрисконсульта. Вимоги, що пред'являються до зайняття посади. Обов'язки юрисконсульта або юриста на підприємстві.

Тема 16. Приватний виконавець

Нормативне забезпечення роботи приватного виконавця. Обов'язки та права приватного виконавця. Вимоги, що пред'являються до приватних виконавців.

Тема 17. Прокуратура.

Поняття та функції прокуратури. Засади діяльності прокуратури. Система прокуратури України. Статус і повноваження прокурора.

Тема 18. Робота в системі органів виконання кримінальних покарань.

Правове забезпечення виконання кримінальних покарань. Вимоги, що висуваються до працівників у системі виконання покарань. Особливості роботи із засудженими до різних видів кримінальних покарань.

Тема 19. Робота юриста в дипломатичній сфері.

Професійні вимоги до сучасного дипломата. Особливості роботи юриста-міжнародника.

Перелік практичних (семінарських) та лабораторних занять / завдань за навчальною дисципліною наведено в табл. 2

Таблиця 2

Перелік практичних (семінарських) та лабораторних занять / завдань

Назва теми та / або завдання	Зміст
Тема 1. Завдання 1.	Семінар-обговорювання за темою “Академічна культура та академічна доброчесність у вищій освіті.”
Тема 2. Завдання 2.	Лабораторна робота за темою: “Правила оформлення цитувань та посилань”.

	Міжнародні стилі цитування. Вимоги до оформлення бібліографічних списків документів. Сервіси для оформлення цитувань та бібліографічних посилань. Ресурси для перевірки текстів на унікальність
Тема 3. Завдання 3.	Оприлюднення презентацій та дискусія за темою “Корупція: суть та походження”
Тема 4. Завдання 4.	Система антикорупційних органів в Україні
Тема 5. Завдання 5.	Лабораторна робота за темою: “ПНС ХНЕУ імені С.Кузнеця”. Знайомство із сайтом ПНС ХНЕУ ім. С. Кузнеця. Налаштування власного профілю, персональний кабінет користувача.
Тема 6. Задання 6.	Основи ШІ та його потенціал у навчанні. Генеративний ШІ. Основи промптингу. Техніки промптингу. Практичне використання інструментів на основі ШІ: пошук та аналіз інформації, генерація ідей, вирішення задач. Етика та ризики використання ШІ.
Тема 7. Завдання 1	Ознайомлення із засадами правничої професії
Тема 8. Завдання 2	Ознайомлення з етичними принципами роботи правника
Тема 9. Завдання 3	Ознайомлення із soft skills в роботі юриста
Тема 10. Завдання 4	Система судоустрою України. Особливості роботи суддів.
Тема 11. Завдання 5	Ознайомлення із основами діяльності Національної поліції України
Тема 12. Завдання 6	Ознайомлення із діяльністю служби пробації
Тема 13. Завдання 7	Ознайомлення із діяльністю Служби безпеки України
Тема 14. Завдання 8	Особливості адвокатської роботи
Тема 15. Завдання 9	Особливості роботи юрисконсульта та юриста на підприємстві
Тема 16. Завдання 10	Особливості роботи приватного виконавця
Тема 17. Завдання 11	Особливості роботи в органах прокуратури
Тема 18. Завдання 12	Особливості роботи юриста в системі органів виконання покарань.
Тема 19. Завдання 13.	Робота юриста в дипломатичній сфері

Перелік самостійної роботи за навчальною дисципліною наведено в табл.3

Таблиця 3

Перелік самостійної роботи

Назва теми та / або завдання	Зміст

Тема 1. Академічна доброчесність у вищій освіті	Вивчення лекційного матеріалу. Підготовка есе за темою
Тема 2. Дотримання академічної доброчесності у закладі вищої освіти	Вивчення лекційного матеріалу. Перевірка свого есе на унікальність з використанням ресурсів для перевірки текстів на унікальність
Тема 3. Корупція на атоми: феномен корупції від історії до сьогодення	Вивчення лекційного матеріалу. Підготовка презентацій за темою “Корупція: суть та походження”
Тема 4. Антикоруційні месники: хто бореться з корупцією в Україні?	Вивчення лекційного матеріалу. Підготовка до практичних занять. Повторення тем 1-3
Тема 5. Сайт персональних навчальних систем (ПНС) ХНЕУ ім. С. Кузнеця	Вивчення лекційного матеріалу. Підготовка до практичних занять. Заповнення інформацією власного профілю, персонального кабінета користувача.
Тема 6. Використання штучного інтелекту в навчанні	Виконання домашнього завдання.
Тема 7.	Виконання домашнього завдання.
Тема 8.	Виконання домашнього завдання.
Тема 9.	Виконання домашнього завдання.
Тема 10.	Виконання домашнього завдання.
Тема 11.	Виконання домашнього завдання. Підготовка Індивідуального науково-дослідного завдання
Тема 12.	Виконання домашнього завдання. Підготовка до написання модульної контрольної роботи.
Тема 13.	Виконання домашнього завдання.
Тема 14.	Виконання домашнього завдання
Тема 15.	Виконання домашнього завдання
Тема 16.	Виконання домашнього завдання
Тема 17.	Виконання домашнього завдання
Тема 18.	Виконання домашнього завдання. Підготовка Індивідуального науково-дослідного завдання
Тема 19.	Виконання домашнього завдання. Підготовка до написання Модульної контрольної роботи

Кількість годин лекційних, практичних (семінарських) та лабораторних занять та годин самостійної роботи наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі викладання навчальної дисципліни для набуття визначених результатів навчання, активізації освітнього процесу передбачено застосування таких методів навчання, як:

Словесні (лекція, лекція-діалог (Тема 7,8,9,10,11,12,13), проблемна лекція (Тема 1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11).

Практичні (практична робота (Тема 7,8,9,10,11,12,13) Творчі роботи здобувачів (Теми 13).

ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Університет використовує 100 бальну накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти.

Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних та практичних, лабораторних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача вищої освіти до виконання конкретної роботи і оцінюється сумою набраних балів:

– для дисциплін з формою семестрового контролю залік: **максимальна сума – 100 балів; мінімальна сума – 60 балів.**

Складовою поточного контролю є модульний контроль, що проводиться у формі контрольної роботи як проміжний міні-екзамен з ініціативи викладача з урахуванням поточного контролю за відповідний змістовий модуль і має на меті інтегровану оцінку результатів навчання здобувача вищої освіти після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля;

Семестровий (підсумковий) контроль, проводиться у формі диференційованого заліку відповідно до графіку освітнього процесу.

Підсумкова оцінка за навчальною дисципліною визначається:

– для дисциплін з формою семестрового контролю залік – сумуванням всіх балів, отриманих під час поточного контролю.

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються наступні контрольні заходи:

Поточний контроль: виконання практичних завдань (до 5 балів за кожне, загалом до 60 балів); перевірка успішності виконання Індивідуального науково-дослідного завдання (до 10 балів за кожне, загалом до 20 балів); модульні контрольні роботи, що проводиться 2 рази за семестр (максимальний бал, який здобувач може отримати за кожну модульну контрольну роботу 10 балів, загалом до 20 балів).

Семестровий контроль: Залік.

Більш детальну інформацію щодо системи оцінювання наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Конституція України: Основний Закон України від 28 червня 1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=254%EA%2F96-%E2%F0#Text>
2. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 5 липня 2012 року № 5076-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/5076-17#Text>
3. Про нотаріат: Закон України від 2 вересня 1993 року № 3425-XII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3425-12#Text>
4. Про прокуратуру: Закон України від 14 жовтня 2014 № 1697-VII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18>
5. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2 червня 2016 року № 1402-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>
6. Правила адвокатської етики: Правила затверджені Звітно-виборним з'їздом адвокатів України 09 червня 2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001891-17#Text>
7. Правила професійної етики нотаріусів України: Правила затверджено Наказом Міністерства юстиції України 07.06.2021 № 2039/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0759-21#n7>
8. Кодекс професійної етики та поведінки прокурорів: Кодекс затверджено Всеукраїнською конференцією прокурорів 27.04.2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0001900-17#Text>
9. Кодекс суддівської етики: Рішення XI (чергового) З'їзду суддів України від 22.02.2013. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001415-13#Text>
10. Кодекс академічної доброчесності ХНЕУ ім. С. Кузнеця: <https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/11/Kodeks-akademichnoyi-dobrochesnosti.pdf>
11. Господарський процесуальний кодекс України від 6 листопада 1991 року № 1798-XII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12>
12. Про пробацію: Закон України від 5 лютого 2015 року № 160-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/160-19#Text>

Додаткова

13. Кодекс академічної доброчесності ХНЕУ імені Семена Кузнеця. URL: <https://hneu.edu.ua/content/documents/164/16355/Attaches/kodeks-akademichnoyi-dobrochesnosti.pdf>
14. Про освіту: Закон України від 5 вересня 2017 року № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
15. Про затвердження Загальних правил етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування: Наказ Національного агентства України з питань державної служби від 05 серпня 2016 року № 158. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1203-16#Text>

16. Поліцейська діяльність : підручник / С. С. Вітвіцький, В. С. Тулінов, О. М. Мердова та ін.; за заг. ред. проф. С. С. Вітвіцького. – Київ : ВД Дакор, 2021. – 372 с.

17. Положення про комісію з питань академічної доброчесності ХНЕУ ім. С. Кузнеця. URL: <https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/Polozhennya-pro-komisiyu-z-pytan-akademichnoyi-dobrochesnosti.pdf>

18. Порядок скасування рішення про присудження ступеня вищої освіти та присвоєння відповідної кваліфікації: Постанова Кабінету Міністрів України від 26 серпня 2021 р. № 897. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/897-2021-%D0%BF#Text>

19. Шинкарьов Ю.В. Окремі аспекти здійснення досудового розслідування в умовах воєнного стану. Актуальні проблеми інноваційної економіки та права. 2024. №1 (19).с.28-32 URL: <http://apie.org.ua/en/certain-aspects-of-conducting-a-pre-trial-investigation-under-martial-law/>

20. Шинкарьов Ю.В. Щодо участі захисника та адвоката у окремих слідчих діях. Журнал « Наукові інновації та передові технології» (Серія «Управління та адміністрування», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Психологія», Серія «Педагогіка»). 2023. № 13(27) С. 400-406. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/nauka/article/view/7234>

Інформаційні ресурси

21. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/>

22. Опендатабот — сервіс моніторингу реєстраційних даних українських компаній та судового реєстру для захисту від рейдерських захоплень і контролю контрагентів. URL: <https://telegram.me/OpenDataUABot>

23. Єдиний Реєстр Адвокатів України. URL: <https://erau.unba.org.ua/>

24. Єдиний реєстр нотаріусів: <https://ern.minjust.gov.ua/pages/default.aspx>